

INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2014/2015

(Negyedik akkreditációs értékelés)

EÖTVÖS JÓZSEF FŐISKOLA

AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

a 2016/1/VI/1. sz. MAB HATÁROZAT MELLÉKLETE

2016. január 29.

Előző intézményakkreditációs jelentés: 2013/9/VII/2. sz. MAB határozat
http://www.mab.hu/web/tir/jelentesek/EJF_131025_jelentesH.pdf

TARTALOMJEGYZÉK

I. Akkreditációs minősítés.....	2
II. Minőségértékelés	3
II.1. A főiskola általános helyzetképe	3
II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei	4
1. Oktatás	4
2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység.....	6
3. Gazdálkodás	6
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)	7
3.1. Intézményi stratégia és eljárások a minőség biztosítására.....	7
3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése	7
3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	8
3.4. Az oktatók minőségének biztosítása	8
3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások	9
3.6. A főiskola belső információs rendszere	9
3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása.....	10
III. Az intézmény további működésére vonatkozó javaslatok.....	10
Függelék	11
Az Eötvös József Főiskola által folytatott képzések	11
A látogatás időpontja: 2015. október 28.	11

EÖTVÖS JÓZSEF FŐISKOLA akkreditációs értékelése

I. Akkreditációs minősítés

Eötvös József Főiskola	2016/1/VI/1. SZ. MAB HATÁROZAT A A főiskola akkreditációja – az intézmény akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2021. január 31-ig hatályos, 2017 szeptemberében induló követő (monitor) vizsgálat közbeiktatásával.
-------------------------------	---

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény, a MAB akkreditációs elvárásai és a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjei (*Standards and Guidelines in the European Higher Education Area, ESG*) alapján a **Eötvös József Főiskolát a MAB főiskolaként akkreditálja.**¹ Az intézmény személyi és infrastrukturális ellátottsága, valamint minőségbiztosítása tekintetében a MAB a következőket állapította meg:

- Az intézmény az Nftv. szerinti² képzési szerkezetben folytat képzést³. Emellett felsőfokú szakképzésben, illetve szakirányú továbbképzésben is szervez oktatást.
- Rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges állandó kutatói, oktatói karral: a teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatóinak létszáma eléri a **35 főt**, összesen **56 fő**. Emellett az alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók legalább **60%-át** munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja (**102 főből összesen 69 fő: 67,6 %**).
- A munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók legalább **egyharmadának** van tudományos fokozata (**69 főből összesen 40 fő: 57,9%**).
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezettségű terekkel; előadóteremmel, szemináriumi helyiséggel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel, laboratóriummal, kísérleti és gyakorlóhelyekkel, műszerekkel – valamint kollégiumi férőhelyekkel, sport és kulturális létesítményekkel, diákétkezési lehetőségekkel) és pénzügyi eszközökkel.
- Az intézményi dokumentumok a küldetésnyilatkozat és a minőségbiztosítási kézikönyv kivételével kidolgozottak és részben rendelkezésre állnak. Aktualizálásuk és elérhetőségük nem teljes; a minőségbiztosítási terület dokumentumai nem frissültek a honlapon, a *Minőségbiztosítási kézikönyvből* hiányoznak a végrehajtásra vonatkozó konkrét részletek, a tantervek és a tematikák kívülről nem érhetők el.
- Az intézmény minőségbiztosítási és – fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások **csak részben felelnek meg**, a II. és III. fejezetben megfogalmazott észrevételek mellett.

¹ A MAB az értékelést az Nftv. 2015. szeptember 1-től hatályos szabályai alapján végezte.

² Nftv. 6.§ (2) Legalább két képzési, illetve tudományterületen, legalább négy szakon, a következő választható képzési szerkezetben folytat képzést: alapképzés.

³ Ld.: a *Függelékben* felsorolt szakok jegyzékét

II. Minőségértékelés

II.1. A főiskola általános helyzetképe

Honnan – hova tart a főiskola?

Az Eötvös József Főiskola (EJF) a 2013-ban lebonyolított intézményakkreditációt követően több területen is intézményi szintű intézkedést foganatosított. Jelentős szervezeti átalakítást hajtott végre, valamint módosította szakstruktúráját.

Az intézményakkreditációs határozat ajánlásainak nyomán a főiskola megszüntette a karokat, s a korábban két kar alá tartozó intézetek jelenleg önálló egységekként közvetlenül a rektor irányítása alá tartoznak. Így 5 intézet jött létre, a *Gazdálkodási Intézet*, a *Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézet*, a *Pedagógusképző Intézet*, a *Vízellátási és Környezetmérnöki Intézet*, valamint a *Vízépítési és Vízgazdálkodási Intézet*. Az intézetek létrehozásával egy időben megkezdődött az intézeti gazdálkodási rendszer bevezetése is. A korábbi Gazdaságtudományi Intézet neve Gazdálkodási Intézetre változott.

A képzési szerkezetben profiltisztítást hajtottak végre, ezzel némiképp tompítani tudták a képzési szerkezetben fellelhető aránytalanságokat.

Nem sikerült azonban jelentősen javítani a képzések hatékonysági mutatóit, még mindig alacsony a diplomát szerzők száma.

Mivel a finanszírozási bizonytalanságon csak részben sikerült javítani, így több területen volt szükség létszámleépítésre. Jelenleg az intézmény saját belső erőforrásait maximálisan kihasználja.

A hallgatói létszám további csökkenésének elkerülésére igyekeztek intenzív beiskolázási kampányt folytatni nem csak a bajai, illetve a környező középiskolákban, de a határon túl is. Az érdeklődés főleg a műszaki képzés terén nőtt, a 2015-ben beindított duális képzésre összesen 96 fő jelentkezett, ami duplája volt az előző évi jelentkezésnek. A duális képzést szeretnék bevezetni a *gazdálkodási és menedzsment* alapszakon is.

Előrelépés történt a tehetséggondozás terén is, intézeti demonstrátorok segítik a munkát, valamennyi intézetben TDK műhely tevékenykedik. Fellendült a szakkollégiumi tevékenység, az erőfeszítések eredményeképpen 2015-ben *Kiváló Akkreditált Tehetségpont* címet nyert el a főiskola.

Pozitív tendencia, hogy javult az oktatók minősítettsége, az előző akkreditációs eljárást követően újabb oktatók szereztek PhD minősítést, az oktatói utánpótlás nevelés érdekében humán erőforrás fejlesztési tervet fogadtak el, amelynek része a demonstrátori foglalkoztatás is. Sajnos azonban továbbra is magas az ingázó oktatók száma.

A PPP beruházás okozta korábbi pénzügyi nehézségek megoldódtak, a *Felsőoktatási Struktúraátalakítási Alapból* kapott támogatás eredményeképpen a főiskola rendezni tudta felhalmozódott tartozásait.

A főiskola dokumentumai, szervezete, vezetése, intézményi stratégia

A főiskola rendelkezik a működéséhez szükséges legfontosabb dokumentumokkal, ezek a dokumentumok kidolgozottak, elérhetőek és rendelkezésre állnak, amennyiben szükséges, folyamatosan aktualizálásra kerülnek. Hiányosság csak a minőségbiztosítási kézikönyv esetében tapasztalható, mert a kézikönyvből hiányzik a főiskolára vonatkozó konkrét eljárások megnevezése és a végrehajtásra vonatkozó részletek kidolgozása.

A szervezeti egységek részt vesznek az intézményi szintű döntéshozatalban, megfelelő a képviselőjük a szenátusban és a döntéseket előkészítő bizottságokban. A szervezeti átalakulás (kari struktúra megszüntetése) eredményeképpen gördülékenyebb és áttekinthetőbb lett a munka, közvetlenebb lett a kapcsolattartás.

A HÖK aktívan részt vesz a döntéshozatalban, érvényesíti érdekképviselői, javaslattevői, véleményezői jogkörét mind a szenátusban (22%-os képviselői arány), mind a szenátus mellett működő bizottságokban. A HÖK állandó képviselővel rendelkezik a szenátus mellett a *Tanulmányi-*, a *Diákjóléti-*, a *Kollégiumi Bizottságban*, illetve a *Szakkollégiumi Tanácsban*.

Az intézmény szervezeti egységeit bemutató organogram, illetve a látogató bizottság tapasztalata szerint is megfelelőnek mondható az egyes egységek közötti együttműködés, valamint a rendelkezésre álló infrastruktúra kihasználtsága. Problematikus ugyanakkor, hogy a *Tanulmányi Osztály* és az *Akkreditációs, Képzés- és Oktatásszervezési Osztály* a kancellár alá van rendelve. Mivel az intézetek a rektor irányítása alatt

állnak, s a képzések tananyagtartalmáért elsősorban az intézetek felelnek, célszerű lenne az oktatásszervezés területét is idekapcsolni, hiszen ezek az osztályok közvetlenül a tanulmányi feladatok ellátását segítik.

Az intézményi szintű irányítás és együttműködés terén a másik probléma, hogy szinte minden magasabb vezető ingázik a főiskolától távol eső lakóhelye és Baja között. Gyakori a „távirányítás”, viszonylag kevés időt tölt a menedzsment az intézményben. A technikai eszközök mai színvonala mellett ez persze nem lehet akadály a zökkenőmentes munkának, de a személyes jelenlétet és kapcsolattartást még a jó minőségű informatikai eszközök sem tudják teljes mértékben pótolni.

Az oktatási feladatok megoldása terén jó az együttműködés az intézetek között. Annak ellenére, hogy a képzési területek tartalmukat tekintve távol esnek egymástól, mégis több jó példa van az együttműködésre. (Tehetséggondozás, pályázatok, pedagógiai tárgyak, stb.) Az egyes képzések között azonban érdemes további együttműködési lehetőségeket keresni, például a tantárgyi optimalizáció, a tantárgyak modularizálása, vagy a szabadon választható tárgyak meghirdetése terén.

Az intézményi C-SWOT analízis

A főiskola C-SWOT analízise reálisan mutatja be az intézmény erősségeit, gyengeségeit, illetve veszélyeit és jövőbeni feladatait.

Az intézmény *erősségei* közé tartozik az elsősorban a nagy múltú tanító és óvodapedagógus képzés terén, illetve a vízügyi képzések terén mutatkozó tradíció. Ezek a képzések zömében gyakorlatorientált képzések, amelyek megtartása – a korábban elvégzett profiltisztítás után – elemi érdeke és egyúttal reális lehetősége is az intézménynek. A műszaki képzések Bajához kapcsolódó hagyományának megtartása érdekében, illetve a jó minőségű képzés további biztosítása terén jelentős erőfeszítéseket tesz az intézmény.

Az analízis reálisan foglalja össze a *veszélyeket* és a *gyengeségeket* is. Reális veszély a hallgatói létszám csökkenése, a belépő – egyre több hátrányos helyzetű - hallgatók gyenge felkészültsége, illetve többeknél a nyelvismeret hiánya. Gyengeség a régió hátrányos helyezete, a főiskola országosan alacsony ismertsége, az oktatói létszám kényszerű csökkentése miatt bekövetkezett nagyobb oktatói leterheltség.

Az intézmény nehéz gazdasági helyzete miatt elmaradt infrastrukturális és informatikai fejlesztések, valamint a forráshiány és annak következményei (pl. elmaradt eszközkarbantartás), mint külső korlátok, előbbi veszélyeket, gyengeségeket még tovább súlyosbíthatják. Néhány unikális szakirány (nemzetiségi szakirányok) esetében a nagyon alacsony hallgatói létszám máris reális veszélyként jelentkezik. Sok az ingázó oktató, ami nehezíti a hallgatókkal való folyamatos kapcsolattartást.

A *lehetőségek* között szerepel az intézmény menedzselésének erősítése, a pályázati tevékenység fokozása, valamint a bel- és külföldi partnerekkel való további együttműködés kiaknázása. További lehetőségek rejlenek a határon belüli és a határon túli régió-, valamint a város intézményeivel, középiskoláival való együttműködés és kapcsolattartás új formáinak kialakításában.

II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei

1. Oktatás

A főiskola képzési szerkezete, a képzések eredményessége

A főiskola képzési szerkezete jelentős átalakuláson ment keresztül az elmúlt időszakban. A profiltisztítás eredményeképpen az 5 képzési terület (műszaki, gazdaságtudományi, bölcsészettudományi, társadalomtudományi, pedagógusképzés) 3-ra szűkült (műszaki, gazdaságtudományi, pedagógusképzés), megszűnt az *andragógia*, a *nemzetközi tanulmányok* és az *informatikus könyvtáros* alapszak, valamint több felsőfokú szakképzés. Új alapszakként belépett a *csecsemő és kisgyermeknevelő*, illetve a felnőttképzésben a *mérlegképes könyvelő* képzés. Jelentősen lecsökkent a felsőoktatási szakképzések száma, jelenleg csupán 2 szakképzést indítottak (*általános rendszergazda, csecsemő és kisgyermeknevelő*), valamint 8 szakirányú továbbképzést.

A 3 képzési terület közül – a bajai tradíciókat figyelembe véve – kiemelkedik a vízügyi mérnökképzés, és a tanítóképzés.

A **vízügyi mérnökképzés**, amely az egész ország számára képez szakembereket mind a mai napig piacépes, gyakorlatorientált, jó minőségű képzés. Mivel a műszaki intézetek szoros szakmai kapcsolatot

ápolnak a vízügyi ágazattal, így lehetővé vált a folyamatos visszacsatolás és ennek fényében a képzések korszerűsítése, piaci igényekhez való alakítása. Az *építőmérnöki* alapszak duális képzéssé való átalakítása 2014 szeptemberében kezdődött, s az együttműködési megállapodások alapján 2015-ben megindult a duális képzés. Probléma azonban, hogy a képzés csak formálisan került bevezetésre, a hallgatóknak a MAB helyszíni látogatás időpontjában még nem volt szerződése, a szakmai gyakorlatot biztosító helyükön még nem jártak. Az eltelt rövid idő számos problémát hozott a felszínre, így a jövőben szükséges áttekinteni a duális képzés jelenlegi gyakorlatát, s intézkedési tervet szükséges készíteni a problémák kiküszöbölésére.

A vízügyi mérnökképzés mutatószámai arról tanúskodnak, hogy a korábbi évekhez képest (amikor oklevelet szerzett 5-9 fő) a jelentős lemorzsolódás ellenére ugrásszerűen nőtt az oklevelet szerzők száma (pl. az *építőmérnöki* szakon 2014-ben 31 fő nappalin, 15 fő levelezőn, 2015-ben 19 fő nappalin és 16 fő levelezőn). Ez a számadat még jobb lehetne, ha a végzősök rendelkeznének nyelvvizsgával, hiszen a végzetek közel fele nyelvvizsga hiányában nem tudta átvenni diplomáját. A vízügyi mérnökképzés területén nagy százalékban el tudnak helyezkedni a végzetek, a felhasználói szféra elégedetten szolt a képzés színvonaláról és a végzetek felkészültségéről.

A gazdasági képzések területén több FSZ képzés szűnt meg, amit veszteségként élt meg a főiskola. A *gazdálkodási és menedzsment* alapszakon jelentős létszámcsökkenés következett be, amire reagálva indította el a főiskola a *mérlegképes könyvelő* felnőttképzést, melyen 20-30 fő vesz részt.

A pedagógusképzés területén nagy hagyományokkal rendelkezik a bajai főiskola, a tanítóképzés tradicionálisan az egyik erőssége. Sajnos az eltelt időszakban tovább csökkent a felvettek száma, ugyanakkor a végzetek száma hasonló a korábbi évekéhez, a *tanító* alapszakon 10-12 fő nappalin, 3-7 fő levelezőn. Sokkal rosszabb az arány a nemzetiségi szakirányokon, itt igen jelentős a lemorzsolódás és nagyon alacsony az oklevelet szerzetek száma. Nappalin csupán 1-2 fő végez, levelezőn csak a német szakirányon végzett jelentős létszám, itt 2015-ben 20 fő vehette át diplomáját. Problémás a cigány szakirány beiskolázási mutatója, hiszen sem 2013-ban, sem 2014-ben nem nyert felvételt a szakirányra senki. Ezt a helyzetet a jövőben orvosolni kellene, mert a tanítóképzésben égető szükség lenne cigány szakirányon végzett diplomás tanítókra. Az intézet tervezi a cigány szakirány jövőjének átgondolását, esetleg választható modulként való meghirdetését.

Annak ellenére, hogy a város intézményeivel igen jó kapcsolatot ápolnak, problematikus, hogy a *Gyakorló Iskola* a KLIK-hez került. Emiatt nem megoldott a gyakorlatvezető tanárok óraterhelésének kérdése és díjazása. A tanítási gyakorlatukat folytató hallgatókkal való foglalkozásért nem kapnak órakedvezményt a szakfelelős tanárok. Ebben a kérdésben törvényi szabályozást vár az intézmény.

Dicséretes, hogy a pedagógusképzésben szereplő kompetenciaalapú tárgyakat meghirdetik a műszaki képzésben is, így tartanak önismereti-, személyiségfejlesztő tréningeket, tehetséggondozást segítő tanácsadást, valamint természetismerettel kapcsolatos kurzusokat.

Összességében elmondható, hogy a színvonalas képzés ellenére valamennyi képzés esetében tovább csökkent a hallgatói létszám, a csökkenés egyaránt érinti a nappali és a levelező tagozatot. Az érdeklődés elsősorban az alapképzés iránt gyengült, míg a felsőoktatási szakképzések némiképp ellensúlyozni tudták a csökkenést.

A TDK munkára és a tehetséggondozásra nagy hangsúlyt fektet az intézmény, annak ellenére, hogy többnyire nem a legtehetségesebb diákok választják az intézményt továbbtanulásra. A nemrég életbe léptetett demonstrátori rendszer is a tehetséggondozást szolgálja, az oktatók a legtehetségesebb hallgatókat igyekeznek bevonni a kutatómunkába. A házi TDK konferenciákat kari szinten rendezik meg, a hallgatók szép számban vesznek részt a kari TDK versenyeken. Az OTDK-ra továbbjutó hallgatók között igen kevés a díjazott (öt év alatt 6 fő), mégis eredményesnek mondhatók az intézményi erőfeszítések, mert ezeken a versenyeken sikerül tapasztalatokat gyűjteni és – nem utolsó sorban – fel lehet kelteni az érdeklődést a tudományos kutatás szépségei iránt. A jövőben segítheti a tehetséggondozó munkát az egyre erősödő szakkollégium, valamint a 2015-ben elnyert *Kiváló Tehetségpont* cím is.

Végzetek elhelyezkedése

A bajai főiskolán végzettekkel kapcsolatosan igen pozitívak a munkaerőpiaci vélemények, a felhasználói szféra képviselőivel történt találkozás ezt egyértelműen megerősítette. Az intézményből kikerült friss

diplomásokról úgy nyilatkoztak, hogy nemcsak felkészültek szakmailag, de a képzés gyakorlatorientált jellegéből fakadóan könnyen és gyorsan beilleszkednek az új munkahelyeken. A visszajelzések (DPR) arról tanúskodnak, hogy legkönnyebben a műszaki területen végzetek tudnak elhelyezkedni, de a tanító és óvodapedagógus diplomával rendelkezők is találnak munkahelyet pár hónapon belül. A főiskola mindezt felhasználja képzési stratégiájában, ez az egyik oka annak, hogy vállaltan gyakorlatorientált képzést preferálnak.

2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység

Műszaki intézetek kutatási tevékenysége

A kutatások elsősorban a hazai vízgazdálkodási intézményekkel, valamint a közép- és kelet-európai országok hasonló profilú intézményeivel való együttműködésen alapulnak. A *Vízépítési és Vízgazdálkodási Intézet* elsősorban a vízgyűjtő- feltárási módszertan és eszköztár fejlesztésével, a környezetfizika, a sztochasztikus folyamatok, a matematikai statisztikai eljárások stb. kutatásával és fejlesztésével foglalkozik, kiemelten a vízfolyások vízszállító-képességének vizsgálatával. Az elmúlt két évtizedben előtérbe kerültek a természetvédelmi vízgazdálkodási vonatkozású terepi felmérések és kutatások. Nemzetközi összehasonlításban is egyedülálló a terepi mérőgyakorlati oktatás, különösen a multidiszciplináris szemléletű komplex mérésorozatok továbbfejlesztésére. A *Vizellátási és Környezetmérnöki Intézet* pályázatok és külső megbízások keretében állati eredetű hulladékok biológiai kezelésének fejlesztése, a szennyvíziszapok kombinált aerob-anaerob kezelésének fejlesztése, valamint a szerves hulladékok biológiai kezelésének fejlesztése terén végez eredményes kutatásokat.

A kutatások eredményeit rendszeresen publikálják, konferencia-előadások keretében bemutatják.

Pedagógiai intézetek kutatási tevékenysége

Az intézetekhez tartozó oktatók kutatási tevékenysége elsősorban tantárgypedagógiai és szakmódszertani jellegű, szorosan kapcsolódva a képzésekhez, illetve az egyes szakirányok speciális vonatkozásaihoz. A közelmúltban előtérbe került a kisgyermekkorú idegennyelv-oktatás szaktárgyi és szakmódszertani, valamint pedagógiai-pszichológiai problémáinak kutatása. Fő kutatási területek az integrált nevelés kérdései, a részképesség-problémák kezelése, az értő olvasás fejlesztésének kérdése, illetve a pedagógiatörténeti kutatások. Külön figyelmet fordítanak a romológiai kutatásokra, az interkulturális nevelés kérdéseire, valamint a felzárkóztatás pedagógiai problémáira. A képzésben szereplő nemzetiségi szakirányok oktatásával kapcsolatosan kiemelték a nyelvi-kommunikációs és irodalmi kutatások, illetve a kortárs szerzők életművének kutatása. A nemzetiségi és néprajzi kutatások is szerepet kapnak, különös tekintettel a kisgyermekkorú kétnyelvűség pedagógiai és pszichológiai problémáira. Több oktató foglalkozik az egyes szaktárgyak oktatásához kapcsolódó kérdésekkel, néprajzhoz kötődő témákkal, mint pl. a gyermekjátékok és a hagyományátadás lehetőségei.

Az intézetek oktatói gyakran vesznek részt pedagógiai, pszichológiai, közneveléssel foglalkozó konferenciákon, fórumokon, ahol kutatási eredményeiket megvitatják és kiadványokban publikálják. Kutatásaiknak nagy jelentősége van a folyamatosan átalakuló iskolai munkában.

A Gazdálkodási Intézet kutatási tevékenysége

Az intézet oktatói elsősorban a marketing, a közpénzügyek, a pénzügy és számvitel, valamint a vezetés-tudomány területén folytatnak kutatásokat. Kutatásaikkal kapcsolódnak több külföldi felsőoktatási intézményhez, illetve a *Pécsi Tudományegyetem* Közgazdaságtudományi Karához.

A főiskola *Tudományos Bizottsága* valamennyi oktató publikációs tevékenységét figyelemmel kíséri, intézményi szinten összefogja, nyilvántartja és egy pontrendszer alapján véve értékeli. A vizsgált időszakban (2013, 2014) összesen 115 magyar nyelvű és 40 idegen nyelvű lektorált szakkönyv, szakcikk és monográfia jelent meg, valamint 3 lektorált oktatási segédlet. Kutatási eredményeiket nemzetközi (57 előadás idegen nyelven) és hazai (88 előadás) konferenciákon is bemutatták.

3. Gazdálkodás

Az intézmény gazdálkodásában a hallgatói létszám csökkenése miatti bevételkiesést igyekeztek pótolni, egyrészt eredményes pályázati tevékenységgel, másrészt ingatlanértékesítéssel, illetve szervezeti átalakulást hozó racionalizálással, profiltisztítással. Meg kell azonban jegyezni, hogy a tartósan kis létszámú nappalis hallgatói csoportok képzése tartósan nem finanszírozható, ezt a problémát a jövőben orvosolni szükséges.

A PPP beruházás finanszírozása miatti pénzügyi nehézségek orvoslására a *Felsőoktatási Struktúraátalakítási Alap* terhére támogatási szerződést kötött az intézmény, ami 2013-ban, illetve 2014-ben nagy segítséget jelentett. 2013-ban 916 MFt-ot, 2014-ben 789 MFt-ot kapott az intézmény az Alapból, ezzel átmenetileg megoldódtak a gazdálkodási nehézségek.

Az intézmény pályázati tevékenysége a lehetőségeket kihasználva eredményesnek mondható, 2010 és 2014 között (nagyjából egyenletes eloszlásban) 70 pályázaton összesen 896 MFt összegű támogatást nyertek.

A külső és belső erőforrások, pályázati lehetőségek feltérképezésére, valamint a lehetőségek kiaknázására vonatkozóan további erőfeszítések szükségesek, érdemes továbbra is nagy hangsúlyt fektetni az eredményes pályázati munkára.

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)

3.1. Intézményi stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A főiskola minőségirányítási rendszere folyamatosan átalakul. Sajnos a folyamatos átalakulásnak az lett az eredménye, hogy a rendszer folyamatos változtatása megnehezíti annak alkalmazását, így sem a régi, sem az újonnan „bevezetett” eljárások minden szervezeti egységet érintő rendszeres és teljes körű alkalmazására nem kerül sor. A helyzetet jól illusztrálja, hogy a mai napig a 2013-as *Minőségbiztosítási szabályzat és kézikönyv* érhető el a főiskola honlapján, míg a teljes rendszer 2014 márciusában jelentősen módosult.

ÁSZ jelentés (2015. február): "Az EJF elkészítette az Intézményfejlesztési Terveket és azok módosítását, amelyeket a jogszabálynak megfelelően a szenátus elfogadott. A főiskola a jogszabályokban foglaltak ellenére az ellenőrzött időszakban éves vagyongazdálkodási tervet nem készített."

A minőségbiztosítási kézikönyv az ESG irányelveket követi. Régebben az intézményfejlesztési terv, most ez a kézikönyv tartalmazza a minőségpolitikát.

Tekintettel arra, hogy e minőségpolitikának az a célja, hogy széles körben ismert és elérhető legyen, *javasoljuk a politika különálló módon történő közzétételét.*

A minőségbiztosítási kézikönyv jelen formájában kizárólag az ESG általános alapelveit tükrözi, ezért *javasoljuk egy olyan kézikönyv kidolgozását, amely konkrét, a főiskolára vonatkozó eljárásokat tartalmaz, olyan formában, hogy az azok végrehajtására vonatkozó részletek is rögzítésre kerülnek.*

Az új minőségbiztosítási szabályzat a 2013-ban lezajlott szervezeti változásokat tükrözi, pontosan megfogalmazva a feladat- és felelősségköröket. A rendszer intézeti szintű alkalmazása még nem teljesen valósult meg. A szabályzat például előírja, hogy az intézetigazgató fogalmazza meg és tegye közzé az intézet minőségpolitikai nyilatkozatát. Jelenleg egyetlen intézet sem rendelkezik saját minőségpolitikával.

Javasoljuk, hogy a szabályzatok bevezetéséhez kapcsolódóan fordítsanak figyelmet a szabályzatok tartalmának érintett felekkel való megismertetésére/oktatására, illetve a minőségirányítással kapcsolatban csak olyan eljárásokat írjanak elő önmaguk számára, melyek alkalmazhatóak és az alkalmazás hozadéka minden érintett számára megkérdőjelezhetetlen. Ebből a szempontból a jelenlegi szabályzat egyszerűsítését javasoljuk (pl. az intézetenkénti minőségpolitika készítését feleslegesnek tartjuk), felhívva a figyelmet arra, hogy a minőségirányítási rendszer folyamatos fejlesztése nem helyettesíti magát a rendszeresen és széleskörűen végzett minőségbiztosítási és minőségfejlesztési tevékenységet.

3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése

A képzési programok portfóliója a felsőoktatási szakképzés reformja és az egyes szakokat érintő drasztikusan csökkenő létszám miatt jelentősen átalakult/átalakul. Új képzési formák jelentek meg, illetve váltak meghatározóvá (OKJ szintű felnőttképzések, pl. mérlegképes könyvelő, ill. szakirányú továbbképzés). Új képzések indításáról a gazdasági, társadalmi, (pl. köznevelési) igényeknek és az oktatók szakmai felkészültségének függvényében hoznak döntést.

A képzések operatív vezetéséért, a tárgyi és személyi feltételek biztosításáért a képzésvezető felel. A szakfelelős feladata a szakmai felügyelet, az oktatás minőségének biztosítása. A tantervi változások követéséért és tantárgyi tematikák karbantartásáért az intézetigazgatók és a szakcsoportvezetők felelősek. A

tantervek változását minden esetben az *Intézeti Tanács* és a *Szenátus* hagyja jóvá. Az órarendek kialakítását a *Tanulmányi Osztály* végzi. A képzési programok követését és belső értékelését pályázati programok és az országos szakmai szervezetekben végzett munka támogatja. Az előző akkreditációs eljárás javaslata alapján a képzések indításának és az adott félév oktatási feladatainak tervezéséhez kapcsolódóan részletes kimutatás készül az oktatók és a tárgyfelelősök kreditterheléséről.

Javasoljuk, hogy a hallgatók előrehaladásának és teljesítményének figyelemmel kísérését a tanulmányi rendszerből félévenként készített tárgyteljesítési statisztikák támogassák, melyek kiértékelésével a szakfelelősök áttekinthetik a képzési folyamat „szűk keresztmetszeteit”, azaz javaslatot tehetnek az egyes szakoknál rendkívül magas lemorzsolódási arányok csökkentését célzó intézkedésekre, illetve visszamérhetik a megtett intézkedések hatását.

A képzések háló-, óra- és vizsgatervét, követelményeit folyamatosan korszerűsített tantervek és tantárgyi programok tartalmazzák.

A képzési programok verzióinak követésére változáskezelő lap bevezetését javasoljuk, mely segítségével egyértelműen követhető, hogy a tanterv mikor, miért, mely pontján változott.

A szakmai program fejlesztésében a gyakorlatvezetők és külső záróvizsga elnökök írásbeli értékelését is felhasználják. Az észrevételek többsége a gyakorlatorientált szemléletet méltatja, így ezt a törekvést a továbbiakban is fenn is kívánják tartani, tovább erősítve a gyakorlólhelyekkel kialakult szoros kapcsolatot.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

A hallgatói teljesítmények értékelése a *Szenátus* által elfogadott és a honlapon közzétett *Tanulmányi- és Vizsgaszabályzatnak* és *Záróvizsga-szabályzatnak* megfelelően folyik.

A *Tanulmányi Osztály* a jegybeírásra vonatkozó időszakos kimutatásokkal támogatja, hogy az értékelések időben rögzítésre kerüljenek.

A szakdolgozatok értékelésébe külső opponenst is bevonnak, a záróvizsgákon külső szakemberek elnökölnek.

A tárgyteljesítési követelményeket a tantárgyleírások tartalmazzák, melyek a főiskola FTP szerverén vagy a Neptun tanulmányi rendszerében érhető el, illetve a félév elején ismertetésre kerülnek.

Javasoljuk, hogy a tantárgyleírások a jövőben egy egységes – teljes mértékben publikus és könnyen áttekinthető, kereshető – rendszeren kerüljenek rögzítésre, mely rendszer lehetővé teszi, hogy a hallgatók, illetve a végzetek a korábbi évek tárgyleírásait is közvetlenül elérjék, tehermentesítve ezzel az intézeteket és támogatva a képzések iránt érdeklődők tájékoztatását.

Az a tény, hogy a tanulmányi előmenetellel kapcsolatban egyetlen egy jogorvoslati kérelem sem született és peres eljárás sem indult, jól mutatja, hogy a kapcsolódó folyamatok jól szabályozottak.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

A főiskola 5 intézetének élére új, ambiciózus vezetők kerültek. A főiskola intézetekre lebontott humán-erőforrás fejlesztési tervet készített. A terv rendszeresen frissítésre kerül. Kiemelt szempontot jelent az egységes és kiegyensúlyozott oktatói kreditterhelés megvalósítása. Új oktató alkalmazásánál fokozottan figyelnek arra, hogy minden munkatárs az oktatói terhelés arányosítása érdekében több szak oktatására is alkalmas legyen. A minősített munkatársak aránya a célirányos fejlesztésnek és a belső – jelenleg első-sorban kedvező időgazdálkodási keretet biztosító – feltételeknek köszönhetően folyamatosan javul.

A hallgatók oktatói véleményezése és az oktatók teljesítményértékelése megfelelően zajlik. A teljesítményértékelés átfogja az oktatási és kutatási tevékenységet. Az egyes beosztásokhoz kapcsolódó követelmények a munkaköri leírásokban egységes módon kerültek rögzítésre. A képzésekhez tartozó gyakorlatok és a tanórák színvonalára is figyelmet fordítanak. A tanórákat az intézetvezetők látogatják, a gyakorlati képzési helyekkel a kapcsolattartás szoros, a konzultáció rendszeres.

A munkatársak kiválósága az elmúlt időszakban díjakkal is elismerésre került (*Eötvös József Főiskoláért* alapítványi díj).

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

Az oktatók a tanórákon kívül egyéb időpontokban is a hallgatók rendelkezésére állnak. Jól működik a *Tanulmányi Osztály* munkatársai által kialakított ügyfélszolgálati rendszer.

A hátrányos helyzetű, illetve fogyatékkal élő hallgatókat esélyegyenlőségi referens is segíti. A hallgatók felzárkóztatását felzárkóztató kurzusokkal (pl. matematikából) segítik.

Az egyes szakokon magas lemorzsolódás csökkentése érdekében javasoljuk a belépő hallgatók tudásszint-jének részletes felmérését és a nem megfelelő tudásszinttel rendelkezők számára a felzárkóztató kurzusok kritériumtárgyként való definiálását. Hasonló megoldást javasolunk annak a jelenleg is jelentős problémának a kezelésére, amit a végzősök nyelvvizsgájának hiánya jelent.

A szabadon választható tárgyak között idegen nyelvűek is elérhetőek. E tárgyak legalább 5 hallgató érdeklődése esetén indulnak.

2013-ban a szakkollégiumi tevékenységet is megújították. Az új szakkollégiumi rendszer lényege, hogy a hallgatók előre meghatározott programok közül választhatnak és eseményeken kell részt venniük. 2011. óta tehetségpont is működik az intézményben. 2015 szeptemberétől akkreditált *Kiváló Tehetségpont* címmel rendelkeznek.

A külföldi kapcsolatok (különösen Szerbiával, Horvátországgal és Németországgal) igen intenzívek. A külföldi részképzésen lévő hallgatókat egyéni tanrenddel és konzultációkkal támogatják.

A *Hallgatói Szolgáltató Központ*ban fénymásolás, nyomtatás, szkennelés, CD-írás irodai szolgáltatások érhetők el. A könyvtár (2001-től) mindenki számára nyilvános. A szaktantermi infrastruktúra kiemelkedő minőségű. A sportolási lehetőségek köre és a sport kritériumtárgyként történő kezelése példaértékű. A jegyzetellátottság biztosításához saját könyvkiadó járul hozzá.

Korábban a Moodle alapú *e-learning* kreditrendszer bevezetésére tettek kísérletet, ma az elektronikus tananyagok az FTP rendszerben érhetők el.

A jelenlegi, kevésbé felhasználóbarát FTP rendszer helyett javasoljuk, hogy egy e-learning-orientált informatikai rendszert alkalmazzanak. A Moodle ideális, költséghatékony választásnak tűnik. Ez az új szolgáltatás nem csak a hallgatók elektronikus jegyzetekkel való ellátását támogathatná, hanem az oktatók munkáját is megkönnyíthetné.

Elvárt, hogy az intézmény rendszeresen kövesse figyelemmel, vizsgálja felül és folyamatosan javítsa szolgáltatásainak minőségét. Az átfogó felméréseken kívül a szolgáltatásai fejlesztése érdekében a könyvtár maga is gyűjti és kiértékeli a felhasználói véleményeket.

3.6. A főiskola belső információs rendszere

Annak az elvárásnak, hogy az intézmény gondoskodjon a képzési programjainak és egyéb tevékenységeinek hatékony működtetését biztosító információk szisztematikus gyűjtéséről, elemzéséről és felhasználásáról a tanulmányi rendszer, a VIR, a saját fejlesztésű elégedettség mérő rendszer és a diplomás pályakövető rendszer támogatásával felel meg a főiskola. A VIR napi szintű alkalmazásának nincsenek nyoma. A tanulmányi előrehaladással kapcsolatos adatokat átfogó és rendszeres módon nem elemzik. A DPR és a kapcsolódó elégedettségmérés rendszere kiforrott, gyakorta alkalmazott. Példaértékű, ahogyan a felmérések eredménye megosztásra kerül.

A hallgatókkal való kapcsolattartás elsődleges fóruma a Neptun rendszer, illetve az azon küldött elektronikus levél. Elterjedt, hogy a hallgatók *Google* csoporton keresztül osztják meg az információkat. A tudományos és művészeti tevékenységet éves rendszerességgel felméri, az eredményeket kiadványban közléteszik (*Célszerű lenne e felmérés eredményeinek szélesebb körű megosztása, pl. a honlapon.*)

Az Eötvös József Főiskola minőség mérési és értékelési kézikönyve (2013) dokumentumban nagy hangsúlyt kapott az EFQM modell és a kapcsolódó mutatószámok alkalmazása, melyet VIR projekt is támogatott.

Hasznosnak tartanánk, ha erőfeszítések történnének a korábbi fejlesztések eredményeinek (szélesebb körű) alkalmazására, pl. annak megfontolására, hogy a VIR miként támogathatná az intézetigazgatók és a szakvezetők munkáját, illetve mit kell tenni annak érdekében, hogy a VIR, a DPR és a kapcsolódó önértékelési rendszer a stratégiai döntéshozatalt naprakész információkkal támogathassa.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

A nyilvánosság kapcsán a fókuszban elsődlegesen a beiskolázást támogató marketingtevékenység áll. A toborzási tevékenységet a képzési területekhez kapcsolódó országos szakmai szervezetekkel közösen végzik. A leendő hallgatókat iskolalátogatások, nyílt napok, tájékoztatók, kiállítások, média-megjelenések, nyomtatott kiadványok, internetes eszközök segítségével érik el. Az online közösségi felület intenzív használata (<https://www.facebook.com/ejf.hu>) jól érzékelhető. Bár az önértékelés kiemeli, hogy az *EJF HÍRLEVÉL*-en keresztül online osztják meg a főiskola életével kapcsolatos aktuális információkat, **a hírlevél nem érhető el a honlapról, friss verziója a Google keresővel sem lelhető fel.**

Stratégiai partnerek elérése érdekében a főiskola társadalmi együttműködési hálózatot épített ki. Minőségbiztosítási honlapján folyamatosan közzéteszi a végrehajtott felmérések részvételi és a főiskola egészére vonatkozó eredményeit.

*Megerősítjük a korábbi akkreditációs eljárás javaslatát, miszerint a kulcsfontosságú eredmények közzétételére jelentősebb hangsúlyt kell helyezni, belső fejlesztést igényel, hogy a formálisan is kialakított minőségfejlesztési program és annak értékelése elérhető legyen az intézmény nyilvános felületein is. **Hiányos, illetve szükséges a szakmai és tudományos tevékenységre, az erőforrások megteremtésére és felhasználására, a kapacitásra, a gazdálkodásra, a mobilitásra, a törvényesség érvényesítésére vonatkozó adatszolgáltatás.***

A képzésre vonatkozó információk közzététele intézetenként, azaz képzésenként eltérő módon, eltérő részletességgel történik.

Javasoljuk a hálótervek és a tematikák egységes formában való közzétételét, annak érdekében, hogy az érdeklődők alaposabban tudják megítélni, hogy milyen képzésre jelentkeznek. A jelentkezők pályaképének kialakulását támogató ezeket az információkat a szakhoz kapcsolódó DPR eredményekkel és párhuzamos hallgató személyes szakmai életútjának ismertetésével lenne célszerű kiegészíteni.

III. Az intézmény további működésére vonatkozó javaslatok

1. A főiskola többszörösen deklarált célja, hogy **gyakorlatias képzőhely** kíván maradni. Ez irányú törekvéseit szükséges továbbra is támogatni, a meglévő hagyományokra érdemes támaszkodni. Mind a vízügyi, mind a pedagógiai területen tovább kell erősíteni a képzések gyakorlatorientált jellegét.
2. Javasoljuk **a duális képzés helyzetének áttekintését**, mert a képzés jelenlegi gyakorlata még elmarad az elvárttól, a képzés csupán formálisan került bevezetésre. A duális képzés tapasztalatainak vizsgálata után meg kell tenni a szükséges intézkedéseket.
3. Javasoljuk intézkedési terv készítését **a hallgatói létszám további csökkenésének megakadályozására**. Még fokozottabb együttműködés szükséges a régióban és a határon túl működő középiskolákkal.
4. Dicséretes **a felhasználói szférával kialakított jó intézményi kapcsolat**. Ezt a jó gyakorlatot a továbbiakban is érdemes folytatni, a kialakított értékes kapcsolatokat a duális képzés területén még eredményesebben kell kamatoztatni.
5. **A tantervi optimalizáció** érdekében számos intézkedés történt az elmúlt időszakban, az intézmény 2013 óta vizsgálja az oktatók kreditterhelését is. Érdemes feltérképezni azokat az eddig ki nem aknázott lehetőségeket, amelyek tovább erősíthetik a két különböző képzési területen tevékenykedő oktatók együttműködési formáit.
6. A főiskola egyik erőssége, hogy a **tanító és óvodapedagógus** alapképzés keretében nemzetiségi szakirányokat hirdet. A szakirányok beiskolázási mutatói azonban elmaradnak az elvárttól, a jelenlegi alacsony létszám veszélyezteti a szakirányok fenntarthatóságát. **Növelni szükséges a nemzetiségi szakirányokra felvettek létszámát, különös tekintettel az unikálisnak számító cigány szakirányra.**
7. A főiskola keretein belül a hallgatóknak lehetőségük van nyelvi képzésen részt venni. Problémát jelent ugyanakkor, hogy továbbra is alacsony a nyelvvizsgát teljesítők száma. Sajnálatos módon kreditet kapnak a nyelvi órát teljesítő diákok, ezért felhívjuk a figyelmet arra, hogy a nyelvvizsga megszerzése érdekében szervezett **nyelvi képzésen való részvételért kredit nem adható**, javasoljuk a teljesítés **kritérium-követelményként** való elismerését.
8. **Javasoljuk egy új minőségbiztosítási kézikönyv kidolgozását**, amely a főiskolára vonatkozó eljárásokat tartalmazza a végrehajtásra vonatkozó konkrét részletekkel.
9. A város és a régió közéletében, kulturális életében jelentős szerepet vállal az intézmény. Javasoljuk, hogy a főiskola helyezzen nagyobb hangsúlyt **a kulcsfontosságú eredményeinek közzétételére.**

Függelék

Az Eötvös József Főiskola által folytatott képzések

műszaki képzési terület

alapképzések

építőmérnöki BSc (N, L)

környeztmérnöki BSc (N, L)

szakirányú továbbképzések

árvíz- és belvízvédelmi szakmérnöki (L)

vízellátás-csatornázás szakmérnöki (L)

természetvédelmi vízgazdálkodási szakmérnöki (L)

gazdaságtudományok képzési terület

alapképzések

gazdálkodási és menedzsment BA (N, L)

szakirányú továbbképzés

vízügyi közgazdász (L)

felsőoktatási szakképzés

általános rendszergazda

pedagógusképzés képzési terület

alapképzések

tanító BA nemzetiségi (német, horvát, cigány) szakirányok (N, L)

óvodapedagógus BA nemzetiségi (német, horvát, cigány) szakirányok (N, L)

csecsemő- és kisgyermeknevelő BA (N, L)

szakirányú továbbképzések

fejlesztő, differenciáló pedagógia területen pedagógus szakvizsgára felkészítő (L)

mentorpedagógus pedagógus szakvizsgára felkészítő (L)

német nemzetiségi mentorpedagógus pedagógus szakvizsgára felkészítő (2015-től) (L) Német

horvát nemzetiségi mentorpedagógus pedagógus szakvizsgára felkészítő (2015-től) (L) Horvát

felsőoktatási szakképzések

csecsemő- és kisgyermeknevelő (N, L)

mérlegképes könyvelő felntőtképzés (L)

A látogató bizottság tagjai:

Thiel Katalin PhD, főiskolai tanár, Eszterházy Károly Főiskola, az LB elnöke

Józsa János MTA lev. tagja, egyetemi tanár, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Építőmérnöki Kar

Abonyi János, DSc, egyetemi tanár, Pannon Egyetem Mérnöki Kar

Garbai Ádám, egyetemi hallgató, Eötvös Loránd Tudományegyetem

A látogatás MAB referense: Szabó Szilvia

A látogatás időpontja: 2015. október 28.